

เทศน์เช้า วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพราะเรามาทำบุญ ทำบุญกุศลนะ ธรรมะ กุศล อกุศล กุศลคือ ความถูกต้องดีงาม ความถูกต้องดีงามผลมันจะให้ความร่มเย็นเป็นสุข อกุศล ทำสิ่งใดแล้วมัน ผิดพลาด ทำสิ่งใดแล้วมันเป็นทุจริต อกุศล กุศลลามมา อกุศลลามมา ทำความดีมาหรือทำความชั่วมา การทำชั่วยังนั้น เห็นไหม นี่เราทำอะไรมาสิ่งนั้นจะให้ผล เวลาทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มัน เป็นความจริงแน่นอนอยู่แล้ว ถ้าความจริงแน่นอน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไม่ ตรัสรู้มันเป็นความจริง แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้มันยิ่งกว่าความจริง ความจริงเพราะอะไร? ความจริงเพราะว่ารู้สัจจะความจริง รู้ความเป็นจริง รู้วิธีการ

คูสิศีล สมาธิ ปัญญา รู้วิธีการกระทำ พอกระทำแล้วถึงที่สุดผลมันเกิดขึ้น ใจ ถ้าผลเกิดขึ้น แต่ถ้าไม่มีใครรู้ ความจริงก็เป็นความจริงอยู่อย่างนั้น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ทำดีได้ดีก็ทำไป โดยสามัญสำนึก ทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะทำ ความดีก็คือความดีนั่นละ แต่ถ้ามันมีสติมี ปัญญา ความดีนั้นเป็นพื้นฐาน เป็นพื้นฐานเพราะเราทำความดี ถ้าไม่ทำความดีมันก็จะทำความ ชั่ว ความชั่วเพราะอะไร? ความชั่วเพราะความเห็นแก่ตัว เพราะอกุศลในหัวใจ เพราะอวิชาใน หัวใจมันทำตามความพอใจของมัน มันจะทำความพอใจของมัน นั่นละทำอย่างนั้นมันก็ให้ผล เป็นบาปอกุศล

แต่คนจิตใจที่ดี จิตใจที่ดีเขาทำความดีของเขา ความดีของเขา นี่ถ้าความดีของเขา แต่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำดีมาตลอด พระโพธิสัตว์ทำดีมาตลอด ทำดีมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างคุณงามความดีมาทั้งนั้น แต่คุณงามความดีมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถ ณะชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องออกประพฤติปฏิบัติอีก ๖ ปี เวลาออกประพฤติปฏิบัติ วิธีการๆ วิธีการในการประพฤติปฏิบัติ ความดีก็คือความดี ก็สิ่งที่เป็น ธรรมชาติ เป็นสัจจะ เป็นความจริงก็เป็นของมันอยู่อย่างนั้นใจ

แต่หัวใจของคนทีกระทำ หัวใจของคนมันเป็นผู้ได้ หัวใจเป็นคนที่กระทำ หัวใจอันนี้มัน โคนกิเลสตัดหาความทะยานอยากครอบงำมันอยู่ ถ้าครอบงำมันอยู่ ทำสิ่งใดก็ทำความพอใจ ของตัว แล้วว่าจะเอามรรคเอาผลนะ เอามรรคเอาผลโดยกิเลสไป เอามรรคเอาผลด้วยความเห็น แก่ตัว อย่างนั้นมันเป็นมรรคเป็นผลไปไม่ได้ เอามรรคเอาผล สิ่งทีเอามรรคเอาผล ทำความดีแล้ว ก็วางไว้ ความดีเราทำขนาดไหน

คุณสิธกัสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้าสละชีวิตมาหลายภพหลายชาติ ก็ไม่เห็นไปทวงเอา ความดีจากใครเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาทีตรัสรู้ในใจขององค์ สมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้า เราทำดีก็เพื่อความดี ความดีอันนั้นเป็นอำนาจวาสนาบารมี เพราะ ความดีของเรา โลกเขาร่ำลือๆ ร่ำลืออะไร? กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันหอมทวนลม หอม ทวนลมอย่างนั้น คนดีก็คือคนดีไป

คุณ เห็นไหม ถ้าคนดีเขาชวนขวย เขาทำความดี ทางโลกว่าคนนั้นเป็นคนดีๆ คนดีก็ คนดี คนดีทุกคนต้องปรารถนา ทุกคนต้องการเป็นคนดีทั้งนั้นแหละ แต่คนดีก็เวียนว่ายตายเกิด ในวัฏฏะไป แต่ถ้าเราทำความดีของเราทีอาศัยความดีนั้นละเป็นหนทาง เป็นหนทางขึ้นไปทำ ความดีแล้วทีวางไว้ๆ เพราะเราต้องการความดีมากไปกว่านี้ คุณใช้เวลาข้าวของเงินทองเขาทำ ประสบความสำเร็จมาเขาว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของเขา

เวลาเรานักบวช นักปฏิบัติ นี้เรามีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ อุตตตถสมบัติ สมบัติในใจของ ตัว รื้อค้นในใจของตัวเอง ในใจของตัวเองมันมีสิ่งใดบ้างทีมันขาดตกบกพร่อง มันมีสิ่งใดบ้างทีมัน หมักหมมในใจ นี้เราเอามาตีแผ่ๆ อุตตตถสมบัติ สมบัติในใจของตัวเอง นี้เป็นสมบัติแท้ คนทางโลก เขาชวนขวย ขวนขวยนี้ก็เป็นหน้าที่ของเขา คุณสิคนที่มีความรับผิดชอบ เขาบอกว่าคนนี้เขาใส่ หมวกหลายใบมากเลย มีหน้าที่การงานมาก เขามีหน้าที่การงานมาก เขามีหมวกมาก เขาต้องทำ หน้าที่นั้น เวลาเข้าบริษัทนี้ก็ทำหน้าที่นี้ ไปบริษัทหนึ่งก็มีอีกหน้าที่หนึ่ง เขาใส่หมวกหลายใบ เลย

ของเราใส่ ๒ ใบ ใบหนึ่งทางโลกกับทางธรรม เวลาพระปฏิบัติบวชมาแล้วใส่ใบเดียว นักปฏิบัติใส่หมวกทีว่าเรายังมีชีวิตอยู่ นี้ชีวิตนี้เป็นของเราใส่หมวกใบเดียว ใส่หมวกใบเดียวเรา จะค้นคว้าของเรา เราจะทำความจริงของเรา ถ้ามันใส่หมวกหลายใบ ทางโลกเขาหาหน้าที่การงาน

เขามากมายมหาศาล เขาทำของเขา เขามีความจริงของเขา เขาฝืนกระทำของเขา อันนั้นก็เป็นประโยชน์กับเขา นั่นเป็นประโยชน์กับเขา

ประโยชน์ เห็นไหม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าความดีของเขา เขาก็ทำความดีเพื่อดำรงชีวิตของเขา แล้วมันก็สื่อความหมายว่าจิตใจของเขา คนที่ขยันหมั่นเพียร คนที่มีความวิริยะอุตสาหะอยู่ที่ไหนมันก็ประสบความสำเร็จทั้งนั้นแหละ นี่ประสบความสำเร็จของเขา ถ้าอยู่ทางโลกเขาก็ประสบความสำเร็จทางโลก ถ้ามาบวชเป็นพระหรือมาเป็นนักปฏิบัติเขาก็จะชวนชวายเป็นของเขา ชวนชวาของเขา ชวนชวาด้วยสติปัญญา ไม่ใช่ชวนชวาด้วยเถรสองบาตร เห็นเขาทำก็ทำตามกันไป เห็นเขาทำเราก็ทำตาม ครูบาอาจารย์ท่านทำ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นครูเอกของโลก เป็นตัวอย่างของเรา เราก็พยายามทำตาม ทำตามขึ้นมา

ทำตามนั้นเป็นกิริยา ทำตามแล้วมีปัญหาใหม่ล่ะ? ทำตามแล้วมีปัญหาว่านี่เราทำแล้วประสบความสำเร็จไหม? ทำแล้วหัวใจเราสงบระงับไหม? เวลาเราทำตามๆ ทำแล้วเรามีแต่ความทุกข์ความยาก แล้วจิตใจมันไม่ลงเลย เราก็เพื่อนของเรา เราหาอุบายของเรา เราหาวิธีการของเรา นี่เราทำเพื่อจิตสงบใจ การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทำเพื่อหัวใจของเรา ทำเพื่อรื้อค้นหัวใจนะ รื้อค้นสิทธิของเรา หัวใจนี้ หัวใจที่มันเวียนว่ายตายเกิดอยู่ที่นี่ หัวใจที่มันบีบคั้นอยู่ที่นี่ เราจะค้นหาค้นหาจากไหนล่ะ?

ถ้าเราค้นหาไม่เจอ เขาบอกนี่คนเกิดมามีกายกับใจๆ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาแล้ว ท่านเข้าใจของท่าน ท่านเข้าใจของท่านมันจะเป็นอย่างนี้จริงๆ เลย จริงๆ เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา มันส่งออกไป ถ้าคนไม่มีปัญญาเราก็จะไม่รู้สิ่งใดเลย คนเขาเรียนสิ่งใดมา เขาเรียนสิ่งใดมาทางวิชาการของเขา เขาก็จะมีมุมมองกับโลกในทางวิชาการของเขา ทางมุมมองของเขา นี่คนที่ปัญญาขนาดไหนเขาก็มีปัญญาของเขา ปัญญาที่คือความรู้ของเขา ก็คือสัญญา คือเสวยอารมณ์ คือความยึดมั่นถือมั่น ถ้าไม่ยึดมั่นก็ไม่รู้ ถ้าไม่เข้าใจก็ไม่รู้

ความเข้าใจมาจากไหน ก็จิตมันใช้ปัญญาของมัน นี่ปัญญาทางโลก แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเราต้องทำความเข้าใจเข้ามา เพราะถ้ามันส่งออกไปก็ยึดมั่นหมายไปหมด นี่สิ่งที่ไกล สิ่งที่ไม่ไกล เวลาไกลเราคิดถึงดาวอังคารนู่นนะ เราคิดถึงจักรวาลนู่นนะ มันไปหมดเลย แต่เวลาจิตสงบแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์ ท่านบอกว่ามันไปสามโลกธาตุ เวลาเราคิดเราคิดแก่จักรวาลนี้ จิตใจมันยึดไปว่าส่งออกไปไปใน

จักรวาลนี้ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้วพิจารณาตัวนั้น พอจิตสงบเข้ามาให้จิตมันค้นคว้าความสกปรกโสภณ อวิชชาความไม่รู้ของมันในหัวใจ พิจารณาเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป มันสำรวจมันกายของมัน

เวลามันขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นไหม เวลาขาดเป็นชั้นเป็นตอนมันก็มีความว่าง ความว่างของโสคาบัน ความว่างของสภิกาทามี ความว่างของพระอนาคามี ความว่างของพระอรหันต์มันแตกต่างกัน แตกต่างกันตรงไหน? เห็นไหม คุณิพระโสคาบัน พระสภิกาทามียังต้องเกิดในกามภพ มันก็มีความว่างในกามภพ ในกามภพก็ในจักรวาลนี้ไง เห็นไหม เวลาพรหม เวลาพรหมนี้พ้นจากกามรูป อรูปภพไปแล้ว มันมีภพมีชาติ มีขอบเขตไง แต่เวลามันสิ้นสุดกิเลสไปแล้ว มันทำลายหมดแล้ว นี่สามแดนโลกธาตุ กามภพ รูปภพ มันกว้างขวาง มันครอบงำไปหมดเลย

เวลาจิตมันส่งออก มันส่งออกได้แค่นี้ เวลาส่งออกได้แค่นี้มันก็ส่งออกของมันไป มันก็ว่ามันรู้มันเห็นของมัน มันก็ยึดมันถือมันของมัน แต่เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้วมันสำรวจมันกายของมันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เวลามันสำรวจกายออกหมดมันไปมากกว่านั้น ไปมากกว่านั้นโดยเหนือธรรมชาติไป ไปมากกว่านั้นโดยรู้เท่ากว้างขวางไปได้เต็มที่ นี่ครอบงำสามโลกธาตุ มันกว้างขวางขนาดนั้นนะหัวใจ แต่เวลาเริ่มปฏิบัติมันต้องทำความสงบของใจเข้ามา ก่อน นี่พอจิตเวลามันสิ้นสุดแห่งทุกข์มันกว้างขวาง มันกว้างขวางนั้นเป็นผู้ที่เขารู้ แต่เราไม่รู้ มันจินตนาการทั้งนั้นแหละ

ถ้ามันจินตนาการทั้งนั้น เห็นไหม ความจินตนาการอันนั้น สิ่งของมันส่งออกมันก็ไปยึดมันถือมันว่าเป็นความรู้ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ว่ารู้ เวลาประพฤติปฏิบัติไปก็ว่ารู้ รู้แล้วก็ยังเห็นริเห็นขวาง ยังไม่ปลอดโปร่งในหัวใจ นี่มันรู้โดยมีอวิชา มีความไม่รู้ เจือปนมา มีสมุทัยเจือปนมาตลอด ทั้งที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์นี้เราศึกษาเราค้นคว้ามาเมื่อไหร่ก็ได้ เปิดตำราเมื่อไหร่ก็ศึกษาได้ ศึกษาได้ ค้นคว้าได้ตลอดเวลา ค้นคว้าได้แล้วกิเลสมันก็ค้นคว้าไปด้วย มันก็ยึดมันถือมันของมันไปด้วย เวลายึดมันถือมันทางโลกเขามีความทุกข์ความยาก ไล่หมวกหลายใบ มีหน้าที่การงานมาก มีความรับผิดชอบมาก

ความรับผิดชอบนั้นมันเป็นอำนาจบาปบาปมีนะ คนถ้าไม่มีอำนาจบาปบาปมี เขาจะทำหน้าที่การงาน เขาประสบความสำเร็จไหม? ถ้าเขาทำงานประสบความสำเร็จเขาก็มีหมวกหลายใบของเขา อันนั้นมันเป็นบาปมี เป็นคนที่มีอำนาจบาป นั้นก็เป็นหน้าที่การงานทางโลกทางโลก เห็นไหม ทรัพย์สมบัติทางโลกเป็นสมบัติสาธารณะ คนนี้คนต้องเวียนว่ายตายเกิด ผู้เฒ่าผู้แก่ก็ต้องหมดอายุขัยไป มันก็มีเด็กเกิดมาใหม่ตลอดมา เขาก็จะมาทำหน้าที่การงานอย่างนี้ เขาก็จะมาหาสมบัติสาธารณะเป็นสมบัติของเขาเพื่อจะดำรงชีวิตของเขา แต่สมบัติของใจล่ะ?

สมบัติของใจ เห็นไหม อันนั้นมันหน้าที่การงานทางโลก ถ้ามีหมวกหลายใบเป็นหน้าที่รับผิดชอบ มันก็เป็นความดีทางโลกๆ ความดีทางวิญญูะ ความดีที่เวียนว่ายตายเกิด แต่เนี่ยเราเป็นชาวพุทธ เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เราจะเอาความจริงของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติโดยความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรา นี้ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติเป็น ท่านจะบอกว่าทำความสงบของใจเข้ามาก่อน พุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิให้จิตสงบเข้ามาก่อน แล้วจิตสงบทำไมมันไม่ใช่ปัญญา นี้เรามีความรู้มาก เรามีการศึกษามาก เราเข้าใจทางโลกมาก เราเข้าใจเรื่องดินฟ้า อากาศ เรื่องลม เรื่องต่างๆ อากาศเขาจะออกไปเขาต้องคำนวณของเขา

นี่เขารู้ไปหมด เขาเก่งไปหมด แล้วทำไมต้องมาทำความสงบของใจล่ะ? ก็ฉันเก่ง ฉันรู้แล้ว ฉันเก่งฉันรู้แล้วมันก็ลากออกไปหมดไป ส่องออกหมดไป ส่องออกหมดมันก็เป็นเรื่องของโลกก็จินตนาการได้จักรวาลนี้เท่านั้นเองใจ แต่ความจริงในใจมันจะรู้มากกว่านี้อีกใจ ถ้ารู้มากกว่านี้มันต้องหัดตัวของมันเข้ามาก่อน หัดตัวเข้ามาเพื่ออะไร? หัดตัวเข้ามาเพื่อมันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากการรื้อถอนหรือชาติ ใจสั่งออกมามันก็เกิดจากภพจากชาติ เกิดจากอวิชชามันส่งออกไปข้างนอก มันไปกว้าน มันบังเงา มันก็ไปเอาเงา ตื่นเงา เอาเงามาเป็นสมบัติของตัวใจ

นี่เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติสาธารณะก็ไปยึดมันถือมันเป็นสมบัติของตัวเอง เวลาสมบัติของตัวเอง สมบัติของตัวเองก็ไม่มี แล้วสมบัติของตัวเองจะมี จะมีก็นี่พุทโธ เข้ามาให้ค้นคว้ามาถึงตัวตนของตัวเอง ถ้าเข้ามาถึงตัวตนของตัวเองก็บอกว่าอันนี้ไม่ใช่ปัญญา ก็นี่ขายก่อนซื้อ ไม่มีสิ่งใดก็ขายก่อนเลย มีความรู้มาก มีสมบัติเยอะ มีสินค้านามาก ขายก่อนซื้อ ไปขายก่อนเลย ยังไม่ทันมีสมบัติก็ขายไปก่อนเลย ก็เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติของโลกเขา ก็ไปของเขามา แล้วก็มาขายกัน

อ้าว นี่สมบัติก็มาขาย ไอ้สมบัติของตัว จิตของตัวก็ไม่เข้าใจ ปัญญาของตัวก็ยังไม่ มีนี่มันยังไม่ซื้อ ยังไม่มีสินค้าของตัว ขายไปทั่วเลย แล้วบอกว่าฉันมีปัญหา ฉันมีปัญหา แต่พอจะหัดเข้ามาเพื่อจะซื้อ เพื่อจะหาหลักฐานของตัว เพื่อหาสมบัติของตน ถ้ามีสมบัติของตนแล้ว เห็นไหม นี่ของตนมีแล้ว ถ้าสมบัติของตน บังคับตั้งสันติภูมิโกมันกลัวอะไร? มันองอาจกล้าหาญ เผชิญกับความตายก็ได้ เผชิญกับมัจจุราชเลย อะไรตาย นี่พญายมมา พญายมคือใคร เทวดา อินทร์ พรหมเป็นใคร มันมาจากไหน?

นี่ถ้ามันมีความจริงของมัน มันไม่ตื่นกลัวสิ่งใดเลยถ้ามันมีความจริงขึ้นมา ถ้าไม่มีความจริงล่ะ? นี่ขายก่อนซื้อ สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติของครูบาอาจารย์ ทั้งนั้นแหละ สิ่งนั้นมา เราศึกษามาเป็นคคิธรรม ศึกษาเป็นแนวทาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นครูเอกของโลก ศากยบุตรพุทธชินรสเราเป็นศากยบุตร เราเป็นบุตรของท่าน เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบวชมานี้เราปฏิญาณตน เวลาอุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ ยกขึ้นมาเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์เราก็จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเอาใจเราเป็นสงฆ์

ผู้ใดเห็นสมณะ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ เป็นมงคลชีวิตๆ สิ่งที่เป็นมงคลชีวิต นี่เราไปเห็นสมณะ แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา เราได้สัมผัส ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราได้สัมผัสสมณะในใจ เราได้สัมผัสตัวตนของเราจริงๆ สิ่งที่ว่าเราจะรื้อภพหรือชาติ นี่ถ้าตัวตนมันเกิดขึ้นมาแล้ว ไขปัญหาขึ้นมา มันจะรื้อภพหรือชาติ เกิดภวานามยปัญญา เกิดธรรมจักร เกิดญาณ เกิดความหยั่งรู้ เกิดความหยั่งรู้ แล้วว่าเรามีปัญญาๆ ปัญญาทางโลกเราไม่สวประมาทกันหรอก

ปัญญาทางโลกเป็นปัญญาทางโลก แต่เวลาเทศน์จะบอกว่าถ้าปัญญาทางโลก ถ้าวุฒิภาวะเรามีเท่านี้เราก็โลกียปัญญาไง แล้วโลกียปัญญาดามตัวเองว่าเหนื่อยไหม? ดามตัวเองว่าสงสัยไหม? ดามตัวเองว่าทุกข์ไหม? แล้วปัญญาอย่างนี้มันต้องทบทวน ปัญญาอย่างนี้ คุณวิชาการใดก็แล้วแต่ มันจะมีวิชาการตลอดเวลา เราต้องทบทวนตลอดเวลาอย่างนี้เชียวหรือ? เรายังต้องกระเสือกกระสนอย่างนี้ใช่ไหม? เราจะต้องเหนื่อยยากอย่างนี้ตลอดไปใช่ไหม? แล้วถ้ามันเป็นปัญญาญาณ ปัญญาที่เกิดจากเรา คุณิมีดในฝัก คมในฝัก ชักออกมา มันก็มีมีดตลอดเวลา มันมีคอยู่ที่ร้านค้า มีคอยู่ที่โรงตีเหล็กนูนนะ มันเป็นมีดของเขา

ไอ้เนี่ยมีดคมในฝักของเรา ปัญญาในใจมันคมกล้า มันชักออกจากใจ ฟาดฟันมันได้ตลอดเวลา ปัญญาอย่างนี้มันต้องไปหาที่ไหน? มันเหน้อยมันยากที่ไหน? มันไม่เหน้อยไม่ยากมันอยู่กับเรา ถ้ามันอยู่กับเรา อยู่ที่ไหนล่ะ? เห็นไหม อยู่ที่เราก็อิ่มตื้นกันนี้พุทโธก่อน ถ้าพุทโธจิตสงบเข้ามาแล้ว นี่ฝักหัดใช้ปัญญา ฝักหัดจะลับมีด นี่ธรรมโอสธ สัจธรรม สิ่งที่จะเป็นคาบเพชร จะฟาดฟันกับกิเลสมันเกิดที่นี้ ถ้าเกิดที่นี้เราทำความสงบของใจเข้ามา เราเอาหมวกใบเดียวนี้แหละ ถ้าหมวกของเราจะ ชีวิตของเรา

นี่ชีวิตของเรา จิตใจของเรา เราเอาหน้าที่การงานของเราที่นี้แหละ เราจะเอาสมบัติความจริงของเราเข้าไป ถ้ามันพิจารณาของมัน พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เวลาจิตสงบแล้วแยกแยะของมัน เวลาสมุจเฉทปหานเวลามันขาดออกไป นี่มันเป็นสมบัติของตน มันเป็นสมบัติของเรา ถ้ามันตทั้งคปหานมันก็ปล่อยวางชั่วคราว ปล่อยวางชั่วคราว ปล่อยวางชั่วคราวเราก็อิ่มมีความมุมนะ มีความพยายามของเรา เพราะมันมีรสของธรรมตลอดไป คุณใช้เวลากินอาหาร แต่ละคำมีรสชาติทุกคำ แล้วมันยังไม่อื่ก็กินไปเรื่อยๆ มีรสชาติทั้งนั้นแหละ เวลามันอื่ขึ้นมา อื่เต็มแล้วพอดี

นี่ก็เหมือนกัน เวลาตทั้งคปหานมันปล่อยวางชั่วคราว มันปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางแล้ว รสมันยังไม่อื่ไม่เต็มเราก็อิ่มต่อเนื่องกันไป ทำต่อเนื่องจนถึงที่สุด เวลามันขาดมันอื่เต็มของมันขึ้นมาแล้ว นี่สิ่งนั้นเวลามันสำรอกมันคายของมัน ดั่งแขนขาด สักโยชน์มันขาด สักโยชน์มันขาด คุณคิดเวลานี้เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เราอาบน้ำหนึ่งต่างน้ำขึ้นมาเราต้องทำความสะอาดร่างกายทุกวันๆ วันหนึ่งอาบน้ำหลายรอบหลายหน

จิตใจของเรามันมีวิชา มันมีตัดหาความทะยานอยาก มันบอกหมักหมมในใจ ไม่มีใครเคยทำความสะอาดมันได้เลย เพราะตัวเองก็ยังไม่รู้จัก ความเห็นก็ยังไม่เห็น แต่เวลาภาวนามขปัญญารู้นไปมันสำรอก มันทำความสะอาดของมัน ตทั้งคปหานมันปล่อยวาง มันมีความโล่ง ความโล่ง มันมีความสุข คุณสร้างกายเราอาบน้ำหนึ่งต่างน้ำขึ้นมามันเหม็นหืนไปหมด เวลามันอาบน้ำแล้วมันสะอาด มันสะอาดผุดผ่อง มันสดชื่น จิตใจเวลามันสำรอกมันคายกิเลสของมันไป โอ้โฮ มันโล่ง มันโล่ง นี่มันรู้มันเห็น ถ้าไม่รู้ไม่เห็นอย่างนี้มันจะคายอย่างไร? ถ้าไม่รู้ไม่เห็นมันจะชำระได้อย่างไร? ถ้าไม่รู้ไม่เห็นมันจะขาดออกไปจากใจได้อย่างไร? ไอ้เนี่ยไม่รู้ไม่เห็น ไม่รู้จักกิเลส ไม่รู้จักอะไรทั้งสิ้น

ไอนี้คำว่ากิเลสๆ นะ แต่เราเป็นชาวพุทธ เราทำบุญกุศลก็เพื่ออำนาจวาสนา เพื่อความมั่นคงของชีวิตทั้งนั้นแหละ ทำบุญกุศล นั่นก็บุญกุศลมันเกิดแล้วละ อำนาจวาสนาบารมี แต่ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น นี่จะชี้ให้เห็นว่าในพุทธศาสนาเป็นการชี้ว่า วัฒนธรรมประเพณีให้เรามุ่งไปสู่คุณงามความดีของเรา ให้เป็นอำนาจวาสนา เป็นบารมี เป็นทรัพย์สมบัติของเราเวียนตายเวียนเกิดในภพชาติ แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราปฏิบัติของเรา เราชำระล้างกิเลสของเรา เราสำรอกคายออกมา นี่มันวางหมดนะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏฏะ ผลของวัฏฏะ

จิตใจเวียนว่ายตายเกิดนี่ผลของวัฏฏะ เห็นไหม วัฏฏะมันมีของมันอยู่อย่างนั้นแหละ เวียนว่ายตายเกิด แล้วถ้ามันพ้นจากวัฏฏะไปละ? นี่มันพ้นจากวัฏฏะไปละ? มันไม่เวียนว่ายตายเกิด มันมีอำนาจเหนือวัฏฏะ นี่มีจตุราช ยมบาลต่างๆ เขาก็อยู่ในวัฏฏะนี้แหละ แล้วเขาจะตามใจดวงนี้เจอได้อย่างไร? เขาจะมีกิเลสกับใจดวงนี้ได้ได้อย่างไร? เราถึงมีความองอาจกล้าหาญ เราถึงเยาะเย้ยถากถางมันได้ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราได้มีความจริงในหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเราในวันนี้พระ เราทำบุญกุศลเพื่อหัวใจของเรา ในเมื่อเราต้องเวียนว่ายตายเกิดเราก็หาเสปียงกรังของเราไป แต่ถ้าเราหวังจะพ้นจากทุกข์ เราทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้าประโยชน์ความจริงขึ้นมา สิ่งที่คุณใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เอวัง